

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACŢIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAŢIA
BRAŞOV, PIAŢA MARE, Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Inserate: un şir petiu 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Politică reală şi politică de căpătuială.

În numărul 16 al reptilei man-griste din loc d-l Arsenie Vlaicu anunţă, că »repăşeşte dela conducerea foaiei »Deşteptarea«, mulţămind celor 36 de cetitori pentru sprijinul acordat...

Intr-un stil propriu oricărui om, care nu este în curat cu normele fişele ale unei politice salvatoare de neam, d-l Vlaicu debarchează şi de astădată împotriva partidului nostru naţional şi declară de »calumniatori« pe toţi aceia, cari au avut îndrăsneala să atace politica sa trunchiată.

Mărturisim sincer, că nu ne prea vine, să stăm de vorbă cu un om, care în loc să-şi pună mâna pe inimă şi să-şi mărturisească greşala — proclamă lupta împotriva idealului nostru naţional şi enunţă trădarea ca un principiu, singur ducător la scopul pieririi.

Şi dacă totuşi o facem e, că nu vrem, ca să existe între noi un al doilea, care să creadă, că elucubraţiunile d-lui Vlaicu ar avea vre-o temelie reală.

Noi deja de mult ni-am ficsat o pîntă s-am stabilit normele, după cari avem să purcedem. Şi n-decursul luptei purtate cu îndărătnicie de noi, ne-am dat cu sînge rece seamă de temelia reală şi de scopul ideal al acestei lupte.

Un neam, care astăzi zace în neştire ca o cantitate neglijabilă şi care e maltratat în mod neomenesc de politica oficială a statului ungar, nu poate avea alt program de conduită decât cel ficsat de partidul nostru naţional. Singur acest program dă luptei noastre chezaşia realităţii. Orice altă politică nu poate avea alt scop, decât căpătuială.

Atât de naivi nu vom fi, încât să ne dedăm a accepta ca legală situaţia de azi a politicei ofi-

cială ungare — căci o astfel de alunecare ar însemna sinuciderea noastră.

În toate timpurile am enunţat principiul *solidarităţii*, bine ştiind, că lupta noastră numai astfel va avea rezultatul dorit, dacă întreg neamul românesc îşi va concentra energiile sale răsleţe într-o singură forţă unitară, care se va putea cu mai mult efect opune atacurilor zilnice, care sunt îndreptate împotriva fiinţei noastre naţionale.

Am proclamat întotdeauna, şi mai ales pentru tinerime, *idealismul*. Şi am grijit, ca acest idealism să nu se depărteze nici când din lumea realităţii. Din potrivă, la temelia lui am aşezat un *program*, care niciodată n-a ajuns şi nu va ajunge în ceartă cu raţiunea rece şi care s-a prezentat în todeauna ca cea mai riguroasă expresiune a unei gândiri raturale, a unei înţelegeri adânci pentru situaţia, pe care o ocupăm noi ca neam în cadrele statului ungar.

Iată mersul *ideilor*, cari au determinat pe cei 24 de tineri *români*, ca să rupă orice legături sociale cu d-l Arsenie Vlaicu. Acest om se pune în contradicţie cu credinţele cele mai intime ale acelor tineri, el denega prin atitudinea sa, întreagă legalitatea acelor credinţe şi printr-o condamna-bilă naivitate sau nepricepere politică sau poate îndemnat de nişte motive urâte herostratice a avut îndrăsneala ca să aprindă mândrul templu, zidit cu multă trudă în sufletul neamului nostru.

Boicotul declarat de cei 24 de tineri a fost cel mai firesc lucru ce se putea face. Acesta n'a fost şi nu este fatul unei naivităţi, el nu e un juvenil foc de pae, ci e *credeul sfânt* al unor oameni, cari stau sentinele neclintite la căpătăiul neamului, crunt ameninţat de duşmani.

Pe noi nu ne poate împăca o politică în doi peri, pe noi nu ne ademeneşte glasul dulce al căpă-

tuelii de azi pe mâne, ci ţinând cont de rolul, care ni-se compete în baza numărului nostru şi în baza proporţiilor de jertfe, de sânge şi de avere, pe cari le aducem pe altarul acestei patrii — cerem, ca naţionalitatea noastră să fie în întregime respectată. Căci curate ni-s credinţele şi nepătat e sufletul nostru. Noi i-am dat acestei ţări atâţia martiri, noi am semănat atâţia morţi şi am risipit atâta sânge pe câmpiile acestei ţări şi pe pământurile înstrăinate, încât cu drept e, ca noi să avem toată îndreptăţirea la o viaţă întreagă naţională.

Acest *ideal* ne ademeneşte, ne chiamă cu toată stăruinţa spre lumile sale iar noi nu ne putem opune tăriei lui, ci *trebuie* să-i urmăm, să mergem stăruitori după el, căci el e eliciul vieţii noastre, el este oaza, în care ne vom alina foamea şi setea şi în care ne vom odihni truditul suflet.

În faţa noastră avem un zid, avem un munte de peatră, care nu se va topi de lacrimile noastre, care nu va dispărea la ameninţarea cu peria din poveşti a sfei Vineri, ci pe care trebuie să-l spargem cu taria stăruitoare a ciocanelor noastre.

În calea noastră avem o *putere*, care se prezintă ca o *personalitate* întreagă cu un scop bine fixat şi ar fi o grozavă greşală din partea noastră, dacă am crede, că această personalitate ar ingenuin-chia înaintea noastră, de dragul ochilor noştri frumoşi, de dragul limbii, de dragul tradiţiilor noastre. Cumplită naivitate!

D-l Vlaicu crede, că prin trageri de mâneacă şi prin sărutări de anteriu şi prin aprobări inconştii şi clătănări din cap s'ar putea ajunge cu mult mai uşor la scop. Grozavă lipsă de pricepere politică! Prin astfel de apucături ajungi d-le Vlaicu tocmai la efecte contrare: la *disconsiderare*, la *helotism*. Asta o poate face cel mult un elev de-al dumitale, care se teme de secundă,

dar un popor, un neam de trei milioane şi jumătate, o *forţă* ca asta nu poate să se poarte ca elevul d-tale. Ar fi o batjocură, ar fi o condamnabilă abdicare, ar fi o criminală ignorare a situaţiei sale şi a caracterului său...

Şi când noi îţi spunem aceste adevăruri crunte, — d-ta ne spui, că te calumniem, că te înjurăm şi mai ştiu eu ce... De ce atâta pervertire a adevărului? De ce n-o spui franc? De ce nu spui, că d-ta prin *firea d-tale*, condamnat de păcatul de a nu pricepe rostul curat al adevărului — *trebuie, eşti silit*, sub povara unui imperativ categoric, ca să lucrezi şi să lupţi întotdeauna împotriva oricărui *dogme*, cari cheazăşuesc viaţa normală a unui neam.

Vlădicul, cu al cărui sprijin te-ai lăudat mereu, şi-a poruncit să te retragi din fruntea reptilei man-griste şi să-ţi vezi de dascălie. Ne bucurăm, că metropolitul nostru a ținut să-şi facă datoria. D-ta te retragi, te duci aşa de ochii lumii, dar colo după paravan, ascuns după spatele lui Brote vei continua să săruţi şi mai departe pe furis mâ-nile şi anterile cutărilor patroni, cari signează ilustra firmă.

D-ta ne promiţi, că după ce vei scăpa de slujba plictisitoare, pe care o ocupi astăzi — vei face bine ca să înviezi din morţi, pentru ca să-ţi săruţi din nou fătul cel maşter. Foarte bine, aşteptăm reînvierea d-tale, pentruca să dovedim lumii încă odată, că acela care luptă, fie conştiiu fie inconştiiu, împotriva normelor fireşti, pe care-şi întemează fiinţa un neam — se va prăbuşi sub povara propriului său păcat. Ne promiţi solemn că vei continua drumul acestui păcat.

Te înţelegem, căci ne cunoaştem de mult oamenii.

Boicotul deci va rămânea în vigoare! — Vom continua să facem politică *reală*.

Iar pe fruntea foii »Deşteptarea« ajunsă acum sub direcţia vâ-

zută a lui Brote, vom ceti mereu: »*politică de căpătuială*«.

Delegaţiunile. *Delegaţiunea ungară* şi-a terminat eri lucrările votând indemnitatea bugetară de 6 luni, după ce delegatul Désy şi-a retras moţiunea de neîncredere în contra ministrului Auffenberg. Chestia Auffenberg pare de altfel cu totul aplanată în urma declaraţiunei delegatului Izekutz, făcută în numele partidului muncii, că ministrul Auffenberg este gata a procedea în toate chestiile, cari privesc Ungaria, în deplină solidaritate cu guvernul ungar. Contele Batthyányi a pledat deasemenea pentru votarea indemnitaţii punând o singură condiţie: *introducerea votului universal, egal şi secret*, reformă pe care o doreşte însuşi cel mai conservativ factor al ţării, Coroana.

Delegaţiunea austriacă îşi va termina şedinţele probabil astăzi. În şedinţa de ieri s'au continuat atacurile contra Ungariei pe tema Croaţiei.

Quid nunc!! Ministrul Lukács şi soţii s-au reîntors eri seara la Budapesta de sigur mângăiaţi şi satisfăcuţi, că scurta sesiune a delegaţiunii ungare a trecut fără deosebite emoţii.

Marea întrebare, care se impune însă acum este: *quid nunc?!* Luni se întruneşte din nou dieta, având la ordine zilei continuarea desbaterei reformelor militare. Un acord cu opoziţia, care pretinde garanţi pentru înfăptuirea cât mai urgentă a sufragiului universal, egal şi secret, încă nu s-a stabilit.

Se aşteaptă prin urmare cu un deosebit interes ziua de Luni, în care Lukács va face »importante enunţaţiuni« privitoare la sanarea crizei. Circulă svonul, că acum, după trecerea delegaţiunilor, Lukács este aplicat să accepteze un proiect de descurcare prezentat din partea opoziţiei. În scopul acesta astăzi şi mâne Lukács va continua consfătuirile cu şefii opoziţiei.

Astăzi şi mâne vor ţinea consfătuiri şi şedinţe partidele opoziţiei, pentru a-şi fixa atitudinea lor în vederea şedinţei de Luni.

Prima rândunică.

Prima rândunică
S'a ivit în zare,
Satu întreg o ştie
Si mi-au spus şi mie
C-au văzut să zboare:
Prima rândunică.

Fete'o ceatăntreagă
Au ieşit în stradă,
Fac o zarvă mare
Şi privesc spre zare:
Toate vreau să vadă
Rândunica dragă.

Una dintre ele
Loatră ca şi focul,
Săltând, zice'ntruna
C-a văzut ea una
Şi-i a ei norocul
Dalbei rândunele.

Alta mai vicleană:
A văzut aseară
Două rândunele.
Ştii ce semn sunt ele?
O petesc la vară
Tochmai din Poiană.

Alta frumuseică —
N'a văzut nici una,
Şi e supărată
Că rămâne fată...

Dar li e tot una
Căci e tinerică.

Stau pe îndelete
Povestind uitate,
Până fără veste
Feciorii hoţeşte
Vin pe ne-aşteptate,
Ş-apoi las' băiete.

Bistriţa. Emil A. Chiffa.

Din viaţa sufletească a animalelor.

Scriitorul francez Cunisset-Carnot, care şi-a făcut aşa de frumos nume pretutindeni prin studiile sale despre »Viaţa la ţeară« ce publică regulat o dată pe săptămână în »Le Temps«, dă acum unul despre viaţa sufletească a câinilor sau, mai bine, a cătelor.

Avea la ţeară două cătele, foarte deştepte şi foarte dragute: Luronne era copană, vâna cu ea iepuri de casă, iepuri sălbateci şi vulpi; Margot era prepeliciară.

Vrista lor fiind aceeaşi, fuseseră din pruncie prietene bune. Işi petreceau viaţa împreună şi ziua şi noaptea; nici măcar la mâncare nu se certau.

Aveau pui odată pe an; dar nici această împrejurare nu le-a turburat

prietenia adâncă. Câte un căţel, doi, le lăsau; pe ceilalţi li aruncau.

Acum patru ani, Margot a căzut într'un păcat şi a născut nişte pui de soiu aşa de prost, încât stăpânul s'a hotărât să-i nimicească pe toţi. Mai întâiu a lăpădat doi spre-zece (căci avuse trei-spre-zece, nenorocita de ea), lăsând pe al trei-spre-zecelea, timp de vre-o zece zile, ca să-i treacă lăuzei furia laptelui. Apoi l-au luat şi pe acela, l'a ucis şi îngropat adânc în gunoiu.

Margot, întorcându-se la lada, unde îşi avea culcuşul şi văzând că-i lipseşte copilul, a început a face cercetări mai întâiu în paiele culcuşului, scotocind cu deamănuntul.

Pe urmă, căută prin toată curtea; n'a lăsat un decimetru pătrat necercetat şi nemirosit.

Ceasuri de-a rândul şi-a urmat cercetările, dar fără folos. Obosită, pierzând nădejdea, s'a oprit şi-a început a urla de durere. De două, trei ori s'a dus să vază pe prietena sa Luronne, care îşi avea culcuşul în altă clădire.

A cercetat, a mirosit, nu cumva puilul ei s'o fi aflând printre ai prietenei. Văzu, că nu-i. Stătu îndelung pe gânduri. Apoi luă o hotărâre, îşi făcu un plan. Merse la culcuşul Luronnei, se apropiu prieteneşte când din coadă, apoi se culcă după lădiţa unde prietena îşi alăpta copiii. Părea, că doarme. Nu se mai mişca.

Trecură mai multe ceasuri. În sfârşit, Luronne plecă să dea o raită pe la bucătărie. Margot, fără zăbavă, înhăţă un căţel şi-l duse în lădiţa sa, apoi fură şi pe ceilalţi. Şi mulţumită, li alăpta şi lingea pe aceştia.

Luronne, negăsindu-şi puilul, începu a-i căuta, dar nu trecu mult şi porni pe urmele prietenei drept la culcuşul ei şi năvăli asupra acestuia c'o furie sălbatecă.

Începu o luptă crâncenă, care s-ar fi isprăvit prin moartea uneia, dacă stăpânul n-ar fi alergat cu biciul şi n-ar fi dat celei în drept puil furat. Dar prietenele nu s-au mai împăcat. Timp de zece luni se mâneau cel puţin odată pe zi. Au trecut de-atunci cinci ani şi tot duşmane sânt: cum se văd, se zburlesc şi mărăe arătându-şi colţii.

Iată acum istoria unei alte cătele, Tambelle. Foarte deşteaptă, foarte dibace, veselă, desmierdată şi primită în camere. În sfârşit, model de căine.

Intr-un an a făcut 12 căţei. Stăpânii n-au voit să-i ţie, deci au ucis unsprezece din ei, lăsându-i numai unul, dar şi acela pân ce-o trece furia laptelui. Tambelle ţinea foarte mult la copilul ce-i lăsasera şi timp de vre-o zece zile nu se deslipea aproape de loc de lângă el.

În sfârşit, se hotărâ să meargă şi ea la vânătoare cu stăpânii. În lipsă,

după porunca primită, servitorul ucise căţelul şi-n loc să-l îngroape adânc, li aruncă departe de casă peste zidul grădinei.

Întorcându-se dela vânat, Tambelle aleargă în goana cea mare la culcuş, fără măcar a da şi pe la bucătărie. Puilul lipsea! Începu a-i căuta.

Apoi, adunecând porni glonţ spre colţul grădinei, sări zidul înalt de 1 m. 50 şi peste câteva clipe se întoarse cu puilul ucis în gură.

Căteaua se opri niţel, ne privi — zice Cunisset-Carnot — c-o expresie de nespuse durere, mânie şi ură. Înţelesese! O chemară. Nici nu voi să auză. Spre seară o găsi culcată într-un canal uscat, având ca un fel de culcuş bine adăpostit. Ţinea puilul lângă sine şi-l lingea mereu. Când s-a apropiat stăpânul, Tambelle îşi arătă colţii şi începuse a hărâli din toate puterile. Două zile şi două nopţi a stat acolo, încăpătănându-se să învie mortul! A treia zi, prăpădită, aproape murind de foame, veni acasă. I se dădu mâncare şi în vremea aceea au luat leşul putrezit al căţelului şi l-au îngropat.

Dar nu numai cătelele, ca mame, ci şi câinii au sentimente faţă de puilii prietenelor sale, pe cari li apără şi ocrotesc.

O doamnă avea un căne şi o pisică. Buni prietini, în vârstă de 3 ani,

Censura în Croația. Censura în Croația lucrează mai departe cu zor. S'a oprit tuturor ziarelor de-a publica rapoarte despre ședințele delegațiilor, în cari au vorbit delegații Cingria, Șusterșici și Spincici, vestind lucrurile din Croația și cerând restituirea constituției. Ziarele, cari au scris despre aceste vorbiri, au fost confiscate.

Așa mai merge — în Ungaria!

Victoria creștinilor-sociali. Eri a avut loc în Viena alegerea membrilor consiliului comunal în curia primă. În cele cinci cercuri au fost aleși patru creștini sociali, iar într'un cerc va avea loc balotaj între candidatul creștin-social și cel liberal.

Reforma electorală italiană. Camera italiană a început ieri dezbaterile proiectului reformei electorale. Prin noua reformă numărul alegătorilor se urcă de la 3 milioane la 8 milioane. Reforma prevede secretul votului și acordarea dreptului de vot unui mare număr de analfabeci.

Numai în „fericită” Ungarie mai gem milioanele cetățenilor sub jugul unei legi electorale de cea mai feudală specie! Până când?!

Externe. Iată textul notei Porței pentru deschiderea Dardanelor:

Ministerul imperial al afacerilor străine comunică misiunilor străine, că guvernul otoman a hotărât deschiderea Dardanelor pentru navigația neutră sub aceleași condițiuni ca și înainte de închidere și anume cu obligația pentru vasele de comerț de a se supune prescripțiilor privitoare la pilotaj. Strămoșirea va fi lăsată liberă pentru navigație sub condițiunile precedente după trecerea de timp material indispensabilă scoaterii aparatelor suplimentare de apărare. Este bine înțeles, că guvernul imperial menține în mod absolut dreptul său legitim de a include complet strămoșirile de îndată ce nevoie va fi de aceasta.

Dardanelele cu începere de azi vor fi deschise pentru toate vapoarele comerciale timp de 4 ore pe fiecare zi.

— Despre acțiunea flotei italiene în marea egeică sosesc următoarele știri:

Turcia face mari pregătiri pentru a respinge atacul flotei italiene în marea Egeică și contra insulelor din Arhipelag. În cursul litoralului Dardanelor pe ambele părți au fost așezate mai multe baterii de tunuri. Vasele de război turcești fac zilnic exerciții asupra modului cum trebuie scufundate torpilele adversarului. Flota italiană a capturat 25 vase turcești cu pânză și le-a dus la Stampolla. Pe insula Rhodos se află 2 mii de soldați turci și 4 baterii de tunuri de munte pentru a se apăra contra atacului italienilor.

Italianii sunt dealtfel decizi

crescuți din pruncie împreună. Dormeau împreună și se jucau. În sfârșit, pisica face 6 pul. Cănele stă lângă ei toată ziua, dar folosindu-se de lipsa pisicii, bucătăreasa ucide cinci. Se înțelege supărarea pisicii, căutările zadarnice; dar și cănele lua parte și la mănărire și la cercetări.

În sfârșit, pisica se supune soartei și caută de puil ce i-a rămas, cât se poate mai bine.

Din nenorocire, nu se știe prin ce întâmplare, într-o zi nu se mai află nici acest cel din urmă pul. Mama e desnădăjduită, chiamă mlaunând; cănele, Capi, ia parte la jale, ajută la căutări. În zadar! Două zile de-a rândul nici Capi nici Minette n-au avut odihnă. În sfârșit, însă Capi, are o idee și lăsând pisica cufundată în jalea ei, pleacă prin grădina, sare peste gard și se face nevăzut. Lipsește un sfert de ceas, apoi se întoarce printr-o gaură din gard, vine vesel cu ceva cenușu în gură. Merge drept la bucătărie, unde Minette ședea întristată în lădița, în

a-și continua acțiunea în apele europene și asiatice, dacă Turcia nu-și va retrage imediat trupele din Africa.

— Lindhagen, deputatul orașului Stockholm a depus în camera svedeză o moțiune în sensul ca Parlamentul să se pronunțe în principiu pentru detronarea familiei regale, pentru desființarea monarhiei și pentru introducerea sistemului republican cu două Camere. Când Lindhagen a voit să își motiveze propunerea printr'un discurs mai lung, oratorul a fost întrerupt de desaprobarile deputaților.

Atitudine bărbătească.

Conform hotărârii de mai înainte, ieri s-a prezentat adunării generale a comitatului Făgăraș abdicarea tuturor membrilor români din comisiunile comitatense. Actul de abdicare îl comunicăm mai jos. În el se arată motivele acestui procedeu și în original este iscălit de membrii amintiți în text. Noi suntem veseli de acest pas bărbătesc al Românilor olteni și n'avem decât să-i felicităm pentru atitudinea deamă a lor.

Actul de abdicare este următorul:

Onorată adunare generală a comitatului Făgăraș!

Având în vedere că situația administrativă în acest comitat, de când este la conducere comitele suprem Széll József, a devenit cu totul insuportabilă,

având în vedere, că comitele suprem îngerează contra legilor existente în autonomia comitatului, prin ceea ce violează cele mai însemnate drepturi constituționale,

având în vedere, că sub era comitelui suprem Széll József și la insistența D-sale instituțiile noastre bisericești și școlare sunt sistematic persecutate, învățătorii confesionali trași în cercetare disciplinară și suspendați fără motive acceptabile, preoți lor noștri la propunerea D-Sale li s-a detras ajutoarele de stat,

având în vedere că comitele suprem Széll József octroiază până la cele mai neînsemnate posturi creaturi de ale sale,

având în vedere că din motive politice locuitorii comitatului cu știrea D-sale sunt șicanați și pedepsiți în cele mai multe cazuri fără motive,

având în vedere că din răsunare și pentru motive politice la propunerea d-lui comite suprem se suspendează notari și funcționari ai comitatului nostru și se țin suspendați fără cauză cu anii,

având în vedere că comitele suprem Széll József prin procedura sa lipsită de tact a conturbat buna înțelegere între diferitele naționalități din comitat, care a existat mai înainte, contribuind prin aceasta la destrăbălarea totală a relațiilor sociale și politice,

având în vedere, că contrar promisiunilor făcute comitele suprem Széll József de ani de zile

care își crescuse puil. Capi aduce și-i pune între labe un șoldănaș în vârstă de vre-o zece zile, pe care l-a furat cine știe cum și unde.

Din cele spuse mai sus, Cunissat-Carnot scoate încheierea, de altfel neîndoioasă, că am greși foarte rău închipindu-ne animalele lipsite de inteligență, de sentimente și de judecată. De-așemenea, trebuie să ne dăm seama, că punând toată viața lor sufletească pe seama „instinctului”, n-am aruncat vre-o lumină deosebită asupra psihologiei animale.

Tot odată, dela sine, ni-se impune încheierea, la care au ajuns specialiști moderni în psihologie, că fără a cunoaște psihologia animală, nu vom putea înțelege nici psihologia omenească. Neapărat, nu uităm, că spre a înțelege psihologia omului vrăstnic și cult, încă și mai de folos ne este studiul psihologiei oamenilor inculti, al sălbaticilor, copioilor, bolnavilor și al idiotilor.

trăgănează readucerea stărilor normale în acest comitat și intenționat ne păgubește instituțiile noastre culturale,

având în vedere în fine, că în diferitele comisiuni cuvântul nostru n'a întâmpinat bunăvoința și ponderozitatea recerută și cuvenită conform însemnătății numerice a poporului român din acest comitat,

membrii clubului comitatenz ai comitatului Făgăraș se văd într-o situație insuportabilă cauzată de comitele suprem Széll József și în consecință au luat deciziunea de a abdică din toate comisiunile esmise de adunarea generală a comitatului rezervându-și dreptul de a apăra și susține chestiile de interes public comitatenz în adunarea generală a comitatului.

În urma acestei deciziuni subscrisii ne depunem mandatul din următoarele comisiuni:

Eu Iacob Macaveiu din comisiunea administrativă, permanentă, centrală, verificatoare, penzionară, orfanală, apelativă și comisiunea de tren.

Eu Dr. Ioan Șenchea din comisiunea administrativă, centrală, permanentă, penzionară și comisiunea de tren.

Eu Dr. Neculae Șerban din comisiunea centrală, permanentă, penzionară și comisiunea de tren.

Eu Dr. Octavian Vasu din comisiunea centrală, permanentă, penzionară, notarială, financiară și postul meu ca membru extern în chestii orfanale.

Eu Neculae Borzea din comisiunea centrală, permanentă și financiară.

Eu Dr. Liviu Pandrea din comisiunea permanentă.

Formațiunea statelor naționale și chestiunea de naționalitate.

II.

Cu partea a IV-a a studiului său dl. László trece la stările din Ungaria, începând din timpul înființării statului. Titlul părții este: *Formațiunea unității naționale maghiare*, iar din capitolele remarcăm: *Formarea feudalismului și felul lui specific în Ungaria*; *Icoana timpului curuțesc*. Răscoala lui Rákoczy II. ca ultima izbucnire a feudalismului; *Factorii principali ai unității naționale în Ungaria etc.*

Autorul urmărind dezvoltarea istorică a evenimentelor, rectifică o mulțime de neadevăruri și falsități, propăgate de istoricii oligarhi și introduse și în cărțile școlare. Față de lauda esasperată a cavalerismului timpurilor feudale, dl. László restituie adevărul, arătând cu un mare aparat de dovezi, că *feudalismul maghiar în partea cea mai mare n'a fost altceva, decât o lume de jafuri*. N'a luat parte la munca de organizare politică și economică, cum a făcut feudalismul din țările apusene.

«Istoricii» și după ei poeții maghiari preamăresc spiritul național al timpurilor arpadiane și a celor ce au urmat. Nimic mai fals decât aceasta. Din contră se constată pentru acele vremi *lipsa de spirit național*. Puterici erau stăpâniți de *interese de clasă*. Aceste li dirijau în acțiunile lor și li îndemneau la solidaritate și alianță. Ca o dovadă elatantă în privința aceasta lăsați amintește alegerea de rege a lui Mateiu Corvinul. Istoricii și poeții prezintă aceasta alegere, ca o *manifestare națională* în sensul de azi.

Falzit! Adevărul este, că alegerea lui Mateiu s'a făcut în baza unui pact de drept privat între Huniadești (văduva lui Ioan Huniade și Szilágyi Mihály) și Gara László și aderenții lui.

Și așa mai departe apreciind în lumina adevărului răscoalele Rákoczyene cu urmările lor, rolul împăratului Iosif II. etc. Sunt descrise apoi în culori vii și reale stările economice, sociale, culturale etc. foarte instructive pentru noi.

Partea V. se ocupă cu niziunile

de naționalitate în Ungaria și politica aplicată față de aceste. Se arată ivirea problemei de naționalitate, raportul între naționalități și maghiarime, învățăturile revoluției de la 1848 etc. În cadrul acestora se arată înveninarea chestiunii românești, insuficiența Românilor la 1848 pentru libertate și egalitate, greșeli de ale oligarhilor față de Români etc. Arată cauzele căderii revoluției maghiare, conform părerii unor factori de atunci și care culminează în aceea, că *nemeșii n-au priceput noua idee, ideea de naționalitate, n-au pus pond pe ea și n-au căutat o înțelegere cu naționalitățile*. . . În expunerile asupra Românilor d-l László se folosește în deosebi de Jancsó, dar citează și isvoare românești.

Este interesant și de mare preț partea a VI-a, în care se arată pe larg rapoartele de față ale naționalităților și maghiarilor, în deosebi pe teren economic și cultural, în trecutul mai apropiat și în prezent. Expunerile și deducțiile sunt ilustrate și sprijinite cu *tabele statistice comparative*, foarte prețioase și cari ar trebui studiate în deosebi din partea noastră, a Românilor.

În partea VII. autorul tratează starea actuală a chestiunii de naționalitate, felul și cuprimeul concret al graviminelor naționaliste, «maghiarizarea» etc. În aceste capitole se constată unele adevăruri favorabile despre noi, se arată nesuccesul maghiarizării forțate prin școale, dar care *este una din cauzele principale ale înapoierii brște culturale a popoarelor nemaghiare*. (pag. 471.)

Capitolul din urmă al acestei părți tratează rezultatele psihologice ale maghiarizării forțate, în comparație cu experiențele analoage din străinătate. Conform acestora autorul constată următoarele adevăruri, comentând pe fiecare în deosebi:

1. Politică de asimilare forțată duce la *înlăturarea sentimentului național și la lărgirea cercului de idei a poporului oprimat*.

2. Asimilarea forțată *demoralizează pătrunzător poporul dominant, care face politică, iar de altă parte înlătură elementele vitale ale poporului oprimat, și le desvoată în privința morală și spirituală*.

3. Asimilarea forțată are drept urmare, că *solidaritatea naționalității oprimate învinge ori ce diferență de clasă în sinul său*.

4. Rezultatele lingvistice ale asimilării forțate *sunt minimale* acolo, unde munca școlii nu e sprijinită de o situație economică și comercială corespunzătoare și duc la *căderea nivelului general spiritual*.

5. Asimilarea forțată strică rezultatele cultivării nu numai prin *forțarea antipedagogică a instrucției unei limbi, ci și prin aceea, că consideră școala în locul prim de un instrument al dezvoltării sentimentului patriotic*.

6. Asimilarea forțată *împiedică progresul economic și cultural* nu numai al poporului oprimat, ci al țării întregi și-l înapoiază.

7. Asimilarea forțată face imposibilă asimilarea și în limbă, dar cu *deosebire în sentimente*.

Toate aceste adevăruri autorul le ilustrează între altele și cu exemple din din țările externe (Germania cu Polonia și Danzeii, Anglia cu Irii, Rusia cu Polonia, Germanii și Jidani etc.)

Ca o consecvență a celor arătate mai sus, dl. László la sfârșitul capitolului zice:

»Nouă de o mie de ori mai mult ne trebuie *parlamentul popular democratic, decât maghiarizarea forțată a copiilor nemaghiari*. Nouă de o mie de ori mai mult ne trebuie *lege liberă de întrunire, decât cântare de imnuri* în Blaj. Nouă de o mie de ori mai mult ne trebuie *liberarea pământului, decât un solgăbiru în Trencin, care numai ungurește știe*...

În anul viitor vom continua cu partea ultimă a studiului.

— sm. —

La centenarul răpirei Basarabiei.

— Pregătiri în Basarabia. — Bogăția Basarabiei. —

Guvernatorul Basarabiei a dat cuvenita autorizațiune președintelui corporațiunii centrale a meseriașilor, ca prin intermediul corporațiilor din întregul ținut să colecteze bani ce se vor adăuga la fondul destinat a preîntâmpina cheltuielile necesare jubileului de 100 ani dela răpirea Basarabiei.

Corporația meseriașilor basarabeni a elaborat programul serbărilor jubilare și el constă din următoarele:

În ziua serbării vor sosi în Chișinău reprezentanții tuturor corporațiilor județene din Basarabia, unde vor asista, împreună cu starosilele principale la serviciul divin ce se va oficia. După aceea vor asista la spectacolul și banchetul de la ciclodrom, cu care ocazie li se vor împărți medaliile comemorative cu inscripții adhoc.

Rușii zic că Basarabia este »perla coroanei rusești». Să vedem dacă au dreptate să o numească așa.

Fosta noastră țară dintre Prut și Nistru produce anual cel puțin 1.900.000 tone de diferite grâne, ceea ce face ca Basarabia să ocupe primul loc printre toate celelalte gubernii ale Rusiei.

În privința vinurilor, această jumătate a Moldovei a produs în 1909, după cum constată însăși statistica rusească, 18 milioane vedre de vin, cari după calitate, așa și după cantitate, ocupă tot primul loc în Rusia.

Același lucru se petrece și cu pomulcătura.

Țărâtimea basarabeană, din punct de vedere economic, stă mult mai bine ca aceea din restul guberniilor moscovite și aceasta nu se poate spune, că se datorește administrației rusești, căci dacă ar fi fost așa, această administrație ar fi îngrijit încă dela început mai mult de provinciile vechi rusești, ci din pricina hărniciei populațiunii și solului admirabil. Pământul basarabean este mai bun și mai ecump de cât ori unde în cuprinsul Rusiei și acestui fapt se datorește nereușita rușilor în încercarea făcută de a transplanta pe moldoveni în alte gubernii. Băgînășii nu emigrează atât din cauza legăturii sufletești ce o au față de țara în care s'au născut, cât și din cauză că pământ mai bun ca al Basarabiei nu pot găsi.

Bogăția Basarabiei și buna stare a locuitorilor face ca fiscal rusească să încaseze anual 80 mil. ruble venit curat, alară de cheltuielile ce le face cu administrarea ei.

Iu schimb ce i se dă?

1000 km. de căi ferate și șosele proaste; peste tot 100 spitale cu 1500 paturi în total. Apoi 56 școli secundare, 1709 școli primare, în care se predă numai rusește și nici o școală românească.

Deci ușor se poate vedea de ce Basarabia este »o perla din coroana rusească».

Din România.

Inaugurarea statuei Cuza. Eri a avut loc în palatul mitropolitan din Iași o întrunire a comitatului pentru organizarea serbărilor cu prilejul desvălirii statuei Cuza.

Comitetul a fost alcătuit astfel: Președinte Mitropolitul Moldovei, vicepreședinte I. Burada, casier I. Praja. În urmă s'a constituit un alt comitet de acțiune format sub presiunea d-lui dr. Bogdan. Comitatul s'a ocupat apoi cu lansarea invitațiilor, hotărându-se să fie invitată întreaga familie Regală. În acest scop s'a ales o delegație din Mitropolitul Pimen și d-nii Gane și Greceanu, care să meargă la București pentru a invita la serbări pe Suveran și pe ceilalți membri ai familiei Regale. Vor mai fi invitați membrii guvernului. Academia, Curtea de Casație, foștii și actualii deputați, primarii capitalelor de județ, ofițerii, cari au servit sub Cuza și familiile Crețulescu, Florescu, Roșetii etc. S'a discutat apoi chestia mijloacelor bănești pentru a se face față cheltuielilor.

În urma discuțiilor urmate s'a hotărât ca congresul Ligei, care urma să aibă loc la Iași în timpul serbărilor pentru desvălirea statuei, să nu mai aibă loc aci, pentru a se putea evita cu acest mod aglomerarea.

Visita primarului Parisului. Precum am amintit primarul Russei a fost primit alaltăieri în audiență de Maj. Sa Regală în Sinaia fiind re-

Grünwald Albert Fabrică de mobile
BRAȘOV, Strada Porții 33.

Asortiment enorm de mobile de prânzător, dormitor, salon și odăi de domni. Comande după desin. Prețuri eftine. Serviciu punctual.

ținut la dejun. Cu acest privilegiu Maj. Sa i-a oferit marele cordon al ordinului »Coroana României«.

Seara a avut loc la Teatrul național o reprezentație de gală dată în onoarea d-lui Roussel. Spectacolul a fost deschis de cântărețul permanent al ministerului de instrucție, sub conducerea d-lui D. Dinicu, care a executat »Phédre Quverture« de Massenet; »Poème Virgileu« de H. Raoult; »Ballet des Sylphes« de Berlioz și »Poema Română« de G. Enescu. În urmă s'a jucat »Scanteia« de Paileron, rolurile fiind sustinute de d-nele Sturza și Giurgea și d. Toni Bulandra, precum și actul I și din »Inșiră-te Mărgărite«.

În tot timpul producției d. Felix Roussel dădea semne de vătărit multumire, iar la sfârșit a felicitat călduros pe d-nii I. Bacalbașa și D. Dinicu, pentru frumoasa reușită a reprezentației. D-nul Felix Roussel purta marele cordon al ordinului »Coroana României«.

Căldătoria familiei regale pe Dunăre. Din sursă pozitivă se comunică că familia Regală Română va face în cursul lunii Maiu, un voiaj de 10 zile pe Dunăre. Suveranii se vor imbarca la Giurgiu pe iachta Regală »Ștefan cel Mare«, unde vor fi salutați de o numeroasă deputațiune militară bulgară, mergând în susul Dunărei, până la Turnu-Severin și înapoi până la Sulina.

De-a societatea filologică. — D-nul profesor I. Aurel Candrea, și-a dezvoltat în gedința de Marți seara o prefață interesantă comunicare asupra pastorelului în genere și în deosebi la români. Din mai multe fapte deduse din viața păstorașcă, d-sa a ajuns la concluziunea că trebuie să admitem un fond comun până la un timp, din care s'a ramificat în diferite direcțiuni toate manifestările vieții păstorașce.

Acute ramificațiuni au fost înlesnite prin strămutările pastorale din loc în loc, pe cari le putem urmări din Asia până în Pirenei. Numai astfel se pot explica nenumăratele asemănări, pe cari le constatăm pe întinderi așa de mari, cu privire la rasele de oi, la obiceiuri și particularități lingvistice.

Deduțiunile expuse de d. Candrea au arătat că atât pe cale filologică cât și etnografică, ajungem la unele constatări de un deosebit interes, nu numai la poporul nostru, ci și la alte popoare.

În urmă, s'a discutat în privința transcrierii textelor vechi.

ȘTIRI.

— 21 Aprilie 1912.

Redacționale. Din cauza Sf. sărbători de Luni (Sf. Gheorghe) ziarul nu va apare până Marți seara.

Înaltări în armata comună. Cu 1 Mai n. au fost avansat la grade mai înalte următorii ofițeri români, aparținători armatei comune:

La rangul de colonel: Vicescolonelul Ioan Boeriu, împărțit la brigada de munte Nr. 13 în Mostar; Al. Jianu, comandantul școlii militare superioare din Kismarton și S. Doctorovici din ministerul de război.

La rangul de vicecolonel: Maiorul Victor de Moga, comandantul școlii de cadeți din Budapesta.

La rangul de maiori căpitani: Alexandru Hinczu din statul major de artilerie. (Adjutantul inspectorului de artilerie). Dumitru de Herbay dela Reg. de Inf. Nr. 2 Brașov. Traian Zsivan de Melencze dela Reg. de Inf. Nr. 43 Caransebeș. Ioan Popovici la Reg. de Inf. Nr. 82 Viena și Ioan Macelaru la Reg. de Artilerie Nr. 33 Galiția.

La rangul de căpitani locotenenți: Artur Dordea și Edvin Craioveanu, amândoi la statul major, apoi Nicolae Pășeraru din Reg. de Inf. Nr. 43 Biserica-Albă. Aurel Cosgraria dela Reg. Nr. 29 Timișoara.

La rangul de locotenenți sublocotenenți: Ioan Goșa dela Reg. Nr. 33 de Inf. Arad l-a transferat la Reg. Nr. 2 Brașov; Victor Macaveiu Reg. de Inf. Nr. 63 Bistrița; Ovidiu Cernea Reg. de Inf. Nr. 37 Viena; Ioan Pop Reg. de Inf. Nr. 33 Foca; Teodor Colbazi Reg. de Inf. Nr. 50 Alba-Iulia; Iacob Frumosu Reg. de Inf. Nr. 43 Biserica-Albă; Nicolae Lungu la Reg. de Inf. Nr. 32 Budapesta; Bujor Voina Reg. de Inf. Nr. 61 Foca; Nicolae Sangeorghean Reg. de Inf. Nr. 65 Mîșcolț; Iuliu Popoviciu

Reg. de Inf. Nr. 43 Biserica-Albă; Arsenie Florea Reg. de Inf. Nr. 63 Bistrița.

La rangul de sublocotenenți cadeți: Dumitru Popovici dela Reg. de Inf. Nr. 50 Alba-Iulia; Valeriu Dănilă dela Reg. de Inf. Nr. 51 Cluj; Emilian Păso dela Reg. de Inf. Nr. 62 Mureș-Ogorheiu; Nicolae Căndea dela Reg. de Inf. Nr. 62 Mureș-Ogorheiu; George Bunea dela Reg. de Inf. Nr. 50 Alba-Iulia; Eduard Verindeanu dela Reg. de Inf. Nr. 33 Foca; Romulus Moldovan dela Reg. de Inf. Nr. 32 Budapesta.

Dintre doctorii militari au fost înaltați la rangul de doctor major, doctorul căpitân Victor Corbul, iar la rangul doctori căpitani au devenit înaltați medicii locotenenți: Ioan Savu și Ioan Florianu.

La auditoriat a fost numit auditor locotenent dr. St. Mogan la judecătoria de garnizoană în Arad.

Clonire sângeroasă între grăniceri români și ruși. Grănicerii români de la punctul Mosorali de pe malul Mării Negre, la granița rusă au sechestrat alaltaieri unelte de pescuit ale unor pescari ruși. Aceștia au cerut atunci ajutorul grănicerilor ruși, cari îfăcând tritorul românesc, au încercat să ia cu forța uneltele sechestrate. Grănicerii români s-au opus la acest atac, născându-se astfel o învălmășală, în care s-au schimbat focuri de armă. Doi grăniceri români au fost împușcați; unul dintre ei este în agonie, iar celălalt e grav rănit. După ce au izbutit să ia uneltele sechestrate, grănicerii ruși au trecut granița înapoi.

La fața locului au plecat d-nii P. Sfetescu, prefect de Tulcea, maior Dragu din partea ministerului de război, subprefectul plășii respective și comandantul companiei de jandarmi rurali, cari au început ancheta.

Ialomita și-a schimbat cursul. Din Târgoviște se telegrafiază că între comunele Flinta și Tătără din Pasa Bilciurești, râul Ialomita și-a schimbat albia, curgând toată apa numai pe vâlcelele Stămba și Crivățul. Toate morile așezate pe această distanță au încetat de a mai funcționa neavând apă. Dacă timpul va continua de a fi ploios, este temere că satele: Ibrănu, Hodărăști și Ochil Boului vor fi amenințate.

Craniul lui Schiller. Profesorului Froiep din Thüringia, care de ani de zile făcea cercetări în cripta în care fusese îngropat Schiller, i-a reușit ca dintre 70 crani aflate în acea criptă să stabilească care a fost craniul lui Schiller. Acest craniu a fost dus înaintea congresului anatomic din München, unde toți specialiștii au stabilit că într'adevăr este al marelui poet.

Accidente aviatice. Pe câmpul de aviație dela Iohannisthal a căzut alaltaieri aviatorul Höschi. Într-o stare desperată a fost transportat la spital.

— În Frankfurt a căzut de la o înălțime de 20 de metri aviatorul Sommer, cu un aeroplan inventat de el, și a fost grav rănit.

— Din Paris se anunță, că valurile mării au aruncat la țărm lângă St. Gilles, cadavru al aviatorului Leloup, care în 13 Aprilie făcuse o ascensiune cu aeroplanul »Zodiac« și căzuse în mare.

Jertfele »Titanic«-ului. Eri a sosit în portul din Halifax vaporul »Mackey Bennett«, având pe bord 306 cadavre omenești pescuite din mare, jertfele scufundării »Titanicului«. Între altele au fost pescuite și cadavrele milionarului Astor și a soției bancherului Widener, asupra căreia s'a aflat un colier de mărgele în preț de 3 milioane și 1/2 franci.

Un atentat contra acceleratului Paris-Calais. Din Paris se anunță, că acceleratul, care a plecat alaltaieriseara din gara de nord spre Calais a deraiat lângă St. Denis. Șapte vagoane de persoane și vagonul restaurant au fost complet distruse, iar 6 persoane sunt grav rănite, din cari unul se află pe moarte. Ridicându-se dărămurile, ancheta a stabilit, că s'a plănuț un atentat în contra acceleratului, deoarece șinele, unde s'a întâmplat catastrofa, au fost mișcate din loc pe o mare întindere.

Sinuciderea familiei Filipovici. Cercetările pentru descoperirea cauzei, ce a determinat pe familia Filipovici din București la comiterea groaznicei sinucideri, stărnesc tot mai multă senzație. Din scrisorile rămase după cei 10 membri sinucizi ai familiei și din alte cercetări rezultă, că autorul moral al dramei ar fi un membru al familiei, Nicu Filipovici, care împreună cu un alt frate al său au dispărut fără a li-se ști până acum de urmă.

Nicu, prin speculațiunile lui nenorocite a pricinuit groaznica catastrofă. El, care-l plăcea să joace pe marele — ceea-ce era de altfel caracteristic la toți membrii familiei — închiriasse locuința luxosă, din strada Armenească, pe care o înzestrase cu mobile în suma de 21 mii lei, luate pe datorie dela firma Portois & Fix. Din alte locuri împrumutase sume colosale, de peste 100,000 lei. În cele din urmă văzându-se strâns de creditori, Nicu a recurs la toate mijloacele de a-se rehabilita. Pe ușa dela intrare puse un bilet de vizită cu următorul text:

»Persoanele, cari doresc să vorbească cu d-l Nicu Filipovici să poftescă Joi 19 cor. dela ora 12«.

În acest timp Nicu trimisese scrisori pe la diferite persoane rugându-le să-l împrumute cu bani. Toate încercările însă au rămas fără rezultat, astfel că familia, văzându-se inundată de creditori, cari i-au sechestrat toate mobilele din casă, a recurs la ultima scăpare: moartea.

Mai mult dă de presupus faptul, că Nicu trimisese o scrisoare pentru un împrumut și la o doamnă Maria Borănescu.

Această scrisoare a trimis-o într'un tănăr blond, care — se presupune — a fi ucigășul Sîtei Manolescu din strada italiană, a cărei locuință o desparțea de a lui Filipovici numai câte-va case, din ceea-ce apare, că Filipovici avea informațiuni despre modul cum trăia Sîta Manolescu. Autoritățile — în urma faptului, că Nicu Filipovici strămotorat de criza de bani ar fi rămnit la avutul Sîtei Manolescu — au început cercetări și în această privință.

Ucis de dinamită. Un macedonean, angajat ca lucrător la construcția unei linii ferate, ce se face în Nyitra, luase în gură o patroană de dinamită, în timp ce cu mâinile se silea să stărnească un bolovan. Fortându-se însă prea tare, probabil, a strâns în dinți patroana, care i-a explodat în gură. Capul nenorocitului a fost sfărâmat în bucăți și aruncat la o mare distanță de puterea exploziei.

Banditul automobilist Garnier a alarmat — după cum se anunță din Paris — întreagă poliția parisiană. S'a aflat, că banditul se ascunde în o căscoală din marginea orașului Meaux. Pentru prinderea banditului au fost trimise trupe de polițiști bine înarmate, de oarece e de temut că și Garnier ca și Bonnot nu se va lăsa prins fără nici o rezistență.

Escroci disparuți. Din Huși (România) a dispărut zilele acestea morarul M. H. Mendelsohn, împreună cu fratele său, I. Mendelsohn, contabil, cari au plecat fără a se ști de urma lor. Numitul era unul din fruntașii comerțului de pe piața locală. Cauza dispariției sânt excocheriile făcute, încasând sume enorme de bani cu ajutorul unor polițe false, pe cari le scontau la diferite bănci.

Pasivul se ridică la suma de peste jumătate milion.

Un mare incendiu — se anunță din Zalaegerszeg — a pus în parte a comunei Kemeszentpéter. Patruzeci și două de case împreună cu toate a-căreturile au căzut pradă flăcărilor, în cari au pierit mai multe vite și un copil al țărânului Kovács Iános. Pagubele cauzate de foc se urcă la un sfert de milion coroane.

Știri mărunte. Sultanul a dăruit un frumos ceas de aur, ale cărei capace sunt bătute cu pietri scumpe, artilleristului Hadsi Hassan, care din fortul Kum Kale a nimerit cu un gloanțe de tun și a făcut incapabil de război cruciștorul italian Varese.

— Din Köln se anunță: Un mare incendiu a distrus castelul străvechi al familiei princiare Salm-Salm din Anhalt. O mulțime de opere artistice și lucruri vechi de o deosebită valoare au fost nimicite.

— Vaporul pentru pes uit islandez »Svanur« s-a ciocnit cu vasul francez »St. Yves« atât de puternic, încât suferind mai multe spărturi, s-a scufundat. Din personalul de 26 persoane, numai

12 au putut fi salvați; ceilalți s-au înecat.

— Din Paris se anunță, că din încredințarea președintelui Fallieres, un adjutant al acestuia a vizitat alaltaieri pe aviatorul Vedrines în spital și i-a oferit »Ordinul legiunii de onoare« Medicii speră că Vedrines va rămânea în viață.

Inteligența din Jocul-inferior invită la maiulul cel-l au aranja cu concursul tinerimei universitare române din Cluj, din prilejul gedinței festive, ce se va serba prin Comitetul cercual al despărțământului Cluj al »Asociațiunii« în comuna natală — pentru comemorarea centenarului — marelui bărbat George Barițiu, Duminecă la 12 Maiu st. n. 1912. Beneficiul net se va folosi pentru augmentarea fondului de zidire al bisericii.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Tinerimea junilor din Pajiște invită la petrecerea de vară ce o va aranja mâne, Duminecă în 5 Maiu n. 1912. La »Fantăna Popii« (în pajiște). La caz de ploaie se amână pe Dumineca viitoare. Începutul la 7 oare dimineață, sfârșitul la 8 ore seara. Sunt în dispoziție focuri gratuite pentru friptul mâncărilor.

Pavilionul de vară »Bellevue« dela promenada de jos a fost luat cu 1 Mai n. în întreprindere de d-l Costi Jianu, cunoscutul nostru birtăș brașovean. Atragem atențiunea publicului românesc asupra acestei cafenele de vară, situată lângă pavilionul de muzică.

Opera germană. Astăzi se va reprezenta de către trupa Bauer opera »Der Evangelmann« de Kienzl, iar mâne, Duminecă, opera lui Halevy »E-vreica«.

Muzica la promenadă. Orchestra orașului va concerta Luni la 5 1/2 p. m. la promenada de jos.

În Apollo-Bioscop se va reprezenta Sâmbătă și Duminecă în 4 și 5 Mai. Cu singurul drept a se reprezenta. »Colierul cu pietre albastre«, — sau »Servitorul prietenului dănei«, (dramă socială în 2 acte, filmul lung de artă monopolizat 1000 metri). Messia din nou clădită, (vedere). Creșterea florilor, (vedere). Caricaturistul bine dispus, (humoristic). Testamentul curios, (dramă, film lung 500 metri).

În pregătire: »Soarta aviatorului« (dramă în 2 acte, filmul lung de artă monopolizat 1200 metri). »Domnișoara damă«, (dramă socială în 3 acte, filmul lung de artă monopolizat 1500 metri).

Luni nu e reprezentație. — Marți și Miercuri program nou.

În Elite-proiectograf Europa se va reprezenta Luni și Marți următorul program: Lemke este iarăși copil (humor). Lansarea unui dreadnought (vedere). — Pocăința păcătosului (dramă film 700 m). — Noroc în nenorocire (umor de salon). — Rampa în 3 acte după drama lui Henry Rotschild pentru cinematograf. Film 1900 m. — Nanke se ceartă (umor). — În pregătire: »Lupta în jurul Crucii roșii« și detectivul ipnotizat.

FELURIMI.

Originea serbărel de întâi Mai. Originea manifestației internaționale de întâi Mai, prin care clasa muncitoare din toată lumea își afirmă în fiecare an unirea și solidaritatea, e puțin cunoscută chiar de mulți militanți. Totuși, ea are o dată de naștere pozitivă.

Manifestația internațională de întâi Mai a fost hotărâtă în ziua de 20 Iulie 1889 la Paris în congresul socialist internațional, cel dintâi congres ținut după dispariția vechii Internaționale (în 1873).

Rând pe rând, în 1890, principiul ei fu adoptat de congresele socialiste scandinave, spaniol, de partidul socialist german, de muncitorii textile din Austria, de partidul muncitoresc italian, de partidul socialist ungar, de sindicatele portugheze, elvețiene și altele.

La 22 August 1891, periodicitatea ei fu definitiv stabilită prin următoarea rezoluțiune a celui de al doilea congres socialist internațional întrunit la Bruxelles:

»Congresul, pentru a păstra zilele de întâi Mai adevăratul său caracter economic de revendicare a zilei de opt ore și de afirmare a luptei de clase, hotărăște:

»Că se cuvine să aibă loc o demonstrație unică pentru muncitorii din toate țările și că această demonstrație va avea loc la întâi Mai. Recomandă ca pretutindeni unde e cu putință lucrul să înceteze în această zi«.

Să contribuim la fondul starștilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa Institutului de credit și economie »Ardeleana« în Orăștie — Szászváros.

ULTIME ȘTIRI.

Constantinopol, 4 Maiu. Aici se așteaptă în fie-care moment atacul flotei italiene asupra insulelor Rodos, Chios, Mytilene, Imbros, Lymnos și Tenedos. Cu toate măsurile de apărare luate de guvernul Turciei, amintitele insule nu vor putea opune mare rezistență unui atac concentric al escadrelor italiene. Locuitorii insulelor turcești, în majoritate greci, sunt în mare agitație.

Roma, 4 Maiu. Agenția Stefani înregistrează o victorie a trupelor italiene la Homs. Italienii au ocupat localitatea Lebda pricinuind Turcilor mari pierderi. Numărul morților pe partea turcească este de 300; iar al Italianilor de 1 ofițer și 34 soldați.

Newyork 4 Mai. Alegerile electorilor pentru apropiata alegere de president al Statelor Unite, cari au avut loc în zilele de 1 și 2 Mai, au reușit în defavorul lui Taft, a cărui realegere este aproape eschisă. Mult au crescut șansele lui Roosevelt, a cărui reușită cu toate acestea încă nu e asigurată. Alegerile din 1 și 2 Mai înseamnă descompunerea partidului republican și întărirea partidului democrat.

Lisabona, 4 Maiu. Monarhiștii au atacat orașele de graniță Najora și Melgaso. În Castra-Labarearo au arborat drapelul familiei Braganza. Guvernul a trimis trupe la fața locului.

POSTA REDACȚIEI.

I. M. adv. Alud. Afăm de prisos publicarea răspunsului Dv. după ce am publicat eri în chestie unul, deși mai scurt, dar identic cu al Dv. Și apoi o eventuală hartă ziaristică, ar strica cauzei. Manuscrutul ți stă excepțional la dispoziție.

C. Serisoarea s'a pierdut. Regretăm că nu o putem restitui. Chestia e tranșată.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp
Redactor responsabil:
Ioan Brodea.

Avis.

Aduc la cunoștința onoratului public românesc, că în atelierul meu de croitorie, recunoscut de solid și bine asortat, am un depozit bogat de stoffe indigene și streine moderne pentru sezonul de primăvară și vară.

Comandarea se execută prompt și spre mulțumirea tuturor.

Cu stimă

Dumitru Mircan,
croitor, Str. Orfanilor 4.

Heinric Lang

Atelier fotografic artistic

BRAȘOV,
Strada Porții

52

Telefon 443.

Specialist în fotografii de copii la minut. Fotografii în grupe pentru societăți, școli și familii.

Tablouri și albume.
178, 11—40.

M. NEUMANN

TAILLEUR.

Furnisorul cuștil imp. regale și cameriale.



Fondat la 1845.

Vestminte pentru domni, băeți și fete, gata și la comandă

BRAȘOV.

3¹/₂ MILIOANE COROANE!

poate câștiga fiecare cumpărând următoarele lozuri:

1. Obligațiune de câștig cu premie convertită dela BANCA HIPOTECARĂ UNGARĂ.
1. Obligațiune de câștig cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie.
- 2 lozuri Sanatorul Regina Elisaveta.

12 Trageri anuale și anume:

5 Februarie, 25 Februarie. 1 Martie, 25 Aprilie. 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie. 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Noembrie, și în 27 Decembrie.

Câștigurile principale:

Cor. 1.000.000.— 500.000.— 400.000.— 300.000.—
2 câștiguri de 200.000.— 100.000.— și 75.000.— etc.

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lângă **48 rate lunare a 10 coroane.**

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului Lista legală de rate, în care este indicată Seria, Numărului și Litera lozurilor vândute, pe baza căreia Va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele câștiguri sunt în întregime ale lui. După fiecare tragere controlăm punctual toate lozurile vândute de noi și eventualele câștiguri le vom aviza telegrafice și intrucât e posibil chiar și telefonice st. noștri cumpărători. — Rata primă e mai bine a ni se trimite prin mandat postal pe a cărui cupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. — Spre a ni se putea trimite ratele viitoare gratis fără porto și alte spese postale, rimitem fiecărui cu ocaziunea estradării Listei de rate și cercuri postale. — Toate eventualele câștiguri se esplatează în bani gata la Cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda...

NOROC FĂRĂ SFÂRȘIT ȘI FĂRĂ NICI UN RISIC.

Ori ce pierdere este eschisă, numai și numai de câștig poate fi vorba. — Toate comandașele sunt a se adresa către

Ustredna Banka Ucastinny Spolok,

1-5

Buda pesta, VI. Váci-körut 31.

Extraordinar de important!

Am onoarea a face cunoscut Onor public, că după ce am cumpărat o cantitate mare de mărfuri în **partie**, sunt în poziție, ca hainele mai jos notate, să le dau cu prețurile următoare:

1 Costum croială americană, lână curată 25 și 28 c.

1 Pardesiu croială americ. lână curată 20 și 30 c.

1 Pardesiu croială americană lână curată, pentru băieți 16 și 20 c.

1 Costum pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 5-16 c.

1 Pardesiu pentru copii dela 3 ani până la 10 ani dela 12-15 c.

1 Pelerină pentru bărbați din păr de cămilă 12-15 c.

Coloarea hainelor este modernă, ieftinătatea și durabilitatea esclude oricare concurență.

Totodată cu onoare aduc la cunoștința Onor dame, că mi-a sosit în cele mai moderne culori

Novități de primăvară și vară

și adică: Raglane, Jachete, Costume, matineuri, jupoane și bluze, în mare și bogat asortiment.

Principiul meu în despărțământul acesta este serviciu solid și punctual.

Zace în interesul propriu al fiecăruia ca să-și acopere cele trebuincioase dela mine până durează provizia.

Rugându-mă de sprijinul prețios semnez

Cu toată stima

ASCHER I.

Brașov, Târgul inului Nr. 26.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Parasole și Floare (cort) până la genul cel mai fin ca specialități, și fabricare proprie, precum și reparaturi.

FRIEDRICH REISER,

Articole de galanterie, bastoane, lampă de buzunar electrice, săpăratori, instrumente muzicale, coarde etc. etc. Pentru tâmplări de mobile articole de lemn strungurite, sculptate cu prețuri ieftine la

Strungar de galanterie și fabricant de corturi
Brașov, Strada Vămei 31.

N. I. FOLYOVITS SUCC.
Holtrich-Ujhelyi,
BRAȘOV, Târgu grâului Nr. 4.

Mare asortiment în stofe moderne pentru dame și bărbați.
—: — Stofe de haine și Albituri. —: —

Trusouri complete.

Serviciu prompt! Prețuri ieftine!

Stofe pentru sezonul de primăvară și vară,

Produs propriu

pentru

Costume de bărbați

și

Costume de dame.

Esecutare de clasa primă și desen modern
recomandă

Fabricile de postav, modă și împletituri

Wilhelm Scherg & Cie.

Magazinul fabricii de pălării

HENRI TISCHLER

BRAȘOV, Piața Francisc Iosif (Târgul inului) 7.

Depozitul

P. C. HABIG.
fabricantul curții
imp. reg. de pă-
lării din Viena.



Depozitul

BORSALINO
fabricant de pă-
lării din Alexan-
dria, Italia.

Specialități în pălării de păslă, de piale, precum și în caschete pentru modă, sport și turistică.

Curățire pentru pălării de Panama.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV, Strada Mihael-Weiss Nr. 10.

casa proprie.

— TELEFON 438. —

Depozit de cele mai nouă stofe indigene
și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

Linia Holland-America, Rotterdam

Societatea de vapoare pe acții a liniei Hol-
landa-America. Firmă protocolată în Ungaria.

Mers săptămânal
al vapoarelor între

**Rotterdam-Newyork
Kanada.**

Cancelaria: Budapest VII, Nefelejts utca 47.

A VIZ!

Subscrierul atrage atențiunea On. public românească din loc și dela sate cu deosebire apelează la sprijinul inteligenței române a mă iucuraja în meseria mea de văpsitor de mobile și zidiri. Stau la dispoziția On. public cu cele mai nouă și moderne modele. Pentru înlesnire pot fi avizat printr-o carte postală la adresa:

Nicolaie Renel,

măstru văpsitor. (1-52.)

Brașov, Pe Coasta Nr. 19.

Ioan Apfelbach

BRAȘOV, Strada Porții 18.

(La regele gulerilor.)

Vă recomand magazinul meu mare de ciorapi de bărbați, dame și copii și ciorapi de turist, cămăși albe și colorate de turist. Ismene lungi și scurte până la genunchi. Gulere, manjete și cravate moderne. Umbrele, Toilet și Parfumerie. Vă servesc solid și sigur.

Odăi frumos mo-
bilate se în-
chiriază lu-
nar, sau cu ziua cu
preț ieftin în

Villa Kertsch.

Depozitul principiului în Bra-
șov de mașini de scris

Stoewer

se află la librăria Eduard Kersch-
ner, strada porții Nr. 21.

Toate intensiile pentru scris
cu mașina, calitate foarte bună.
Mare deposit de recușite de scris.

NIOTOLAE TINTI
Primiul atelier de fabricare și reparaturi de cumpene.
Brașov, Strada Cismarilor Nr. 4.
Primește comanda de tot felul de cumpene decașale, și cu table Porturi de greutate în diferite mărimi. Cumpene pentru animale, poduri și va-
zane de toate mărimile, execută și reparază, predându-le legalitate.
1-8.